

Lausunto palosuojelurahastolain muuttamisesta

Sisäministeriö on 27.11.2017 pyytänyt Palosuojelurahastolta lausuntoa luonnoksesta hallituksen esityksestä eduskunnalle laeiksi pelastuslain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta sekä eräiden muiden lakien muuttamisesta. Palosuojelurahaston lausunto kohdistuu palosuojelurahastolakiin kohdistuviin muutosesityksiin. Palosuojelurahaston hallitus käsitteli asiaa kokouksessaan 29.11.2017 ja hyväksyi lausunnon 13.12.2017.

Palosuojelurahasto kannattaa esityksen päämäärää liittyen maakuntauudistuksen huomioon ottamista laissa. Palosuojelurahasto pitää hyvänä maakuntien lisäämistä rahastosta myönnettävien avustusten saajien joukkoon. On myös kannatettavaa, että alueen pelastustoimi poistetaan avustusten saajien joukosta. Palosuojelurahaston näkemyksen mukaan rahastosta myönnettävien avustusten saajien joukkoon tulisi lisätä myös pelastuslaitokset sekä maakuntien ja kuntien omistamat yhtiöt. Pelastustoimen uudistus sisältää selkeän tavoitteen siitä, että jatkossa kussakin maakunnassa olisi maakunnallinen liikelaitoksena toimiva pelastuslaitos. Tällöin liikelaitoksella tulee olemaan oma talousarvio ja tilinpäätös sekä tase, nykyisten kunnallisten liikelaitosten mukaisesti. On tarkoitukseenmukaista, että pelastuslaitoksen mahdolliset avustukset ohjataan suoraan pelastuslaitos-liikelaitoksen kirjanpitoon eikä sisäisinä siirtoerinä maakunnassa.

Palosuojelurahastolain tulisi huomioida aiempaa paremmin muutokset kaluston ja kiinteistöjen hankintakäytännöissä. Esimerkiksi leasinginvestoinnit Suomessa ovat monikertaistuneet ja niiden käyttö on edelleen laajenemassa leasinginvestointien joustavuuden tuomien etujen ansiosta. Avustuksen osoittaminen esimerkiksi kunnan tai maakunnan kokonaan omistaman yhtiön rakennus- tai kalustohankkeeseen tulisi mahdollistaa samoin kuin rahoitusleasingin käyttö rakennus- ja kalustohankinnoissa.

Palosuojelurahastolain 14 §:n 2 momentin mukaan Palosuojelurahastosta voidaan myöntää yleisavustusta ja erityisavustuksia pelastusalan järjestöille ja muille vastaaville yhteisöille sekä erityisavustuksia kunnille, pelastustoimen alueille ja sopimuspalokunnille. Avustuksen hakijoilla on esiintynyt epäselvyyttä siinä, mitä muut vastaavat yhteisöt voivat olla ja Palosuojelurahasto esittää harkittavaksi tulisiko kyseistä kohtaa tarkentaa.

Pelastustoimen uudistuksen myötä paloasemarakennukset siirtyvät kunnilta maakunnille. Mikäli rahastosta avustusta saaneen paloaseman tiloja käytetään muuhun kuin pelastustoimeen rakennuksen 30 vuoden käyttöaikana, tulee rahasto perimään avustusta takaisin. Palosuojelurahaston näkemyksen mukaan maakuntien tulee vastata heille kunnilta siirtyneiden paloasemiin mahdollisesti kohdistuviin takaisinperintöihin. Palosuojelurahasto kannattaa tämän seikan täsmentämistä palosuojelurahastolaissa.

Palosuojelurahasto hyväksyy Valtiontalouden tarkastusviraston näkemykset rahastotalouden ohjaamisesta ja kannattaa sisäministeriön ohjauksella lisäämistä suhteessa rahastoon. Palosuojelurahasto kuitenkin korostaa, että rahaston ja sen hallituksen itsenäisyys ja tulosvastuu tulee säilyä jatkossakin. Ei ole tarkoituksenmukaista, että rahastosta tulisi sisäministeriön pelastusosaston jatke. Palosuojelurahaston pyytää tällä hetkellä sisäministeriöltä lausunnon strategian toimeenpanosuunnitelmaan, varojen käyttösuunnitelmaan (rahoituslaskelmaan) sekä talousarvioon. Palosuojelurahaston hallitus esittää, että rahaston hallituksen tehtävänä on myös jatkossa rahaston talousarviosta ja varojen käyttösuunnitelmasta sekä rahastosta myönnettävistä avustuksista ja muusta rahoituksesta päättäminen, ja että lakiluonnosta tulisi tältä osin tarkentaa. Palosuojelurahaston näkemyksen mukaan rahaston tulisi jatkossakin itsenäisesti päättää myönnettävistä avustuksista ja muusta rahoituksesta eikä palosuojelurahastolain 10 §:n 3 momentin 3 kohtaa tulisi myöskään muuttaa nykyisestä muodostaan.

Palosuojelurahasto kannattaa esityksen päämäärää liittyen rahaston henkilöstöön. Palosuojelurahasto pitää hyvänä, että jatkossa rahaston hallitus ei enää päättäisi rahastossa olevan henkilöstön ottamisesta ja vapauttamisesta tehtävistään. Hallitus pitää hyvänä, että sillä säilyy mahdollisuus lausua rahaston henkilöstöön ja rekrytointiin liittyvistä asioista.

Palosuojelurahasto kannattaa esityksen sisältämiä toiminnan kannalta tarpeellisia päivityksiä ja muutoksia. Palosuojelurahasto pitää hyvänä palosuojelumaksun suorittamisen ajankohdan aikaistamista ja rahaston tilinpäätöksen hyväksymistä ja vahvistamista koskevien ajankohtien poistamista. Palosuojelurahasto kehottaa esityksessä myös tarkentamaan palosuojelumaksun suorittamista suhteessa kansainvälisillä alueilla liikkuviin aluksiin. Lakia tulisi tarkentaa niin, että on yksiselitteistä peritäänkö kyseisille aluksille myönnetystä vakuutuksesta palovaaran varalta palosuojelumaksu.

Palosuojelurahaston lausunnon käsittelyyn on osallistunut rahaston hallituksen jäsenet Minna Arve, Jari Hyvärinen, Veli-Pekka Ihamäki, Petri Mero, Mika Raatikainen, Vesa-Pekka Tervo ja Ari Torniainen.

Helsingissä 15.12.2017

Artsi Alanne
Erityisasiantuntija
Sisäministeriö, Palosuojelurahasto